

Patiënten informatie

Radiotherapie in AZ Turnhout

Centrum voor oncologie en
radiotherapie

Inhoud

Inhoud.....	2
Inleiding	3
Omschrijving en doel.....	3
Wat is radiotherapie?.....	3
Hoe lang duurt de radiotherapie?	4
Vorbereiding van de behandeling.....	5
De eerste raadpleging	5
De simulatie.....	6
De planning	10
De eerste behandeling	11
Afspraken voor uw volgende behandelingen.....	13
Parking en toegang radiotherapie	14
Enkele veel gestelde vragen	14
Tot slot.....	21
Wie contacteren bij vragen of problemen?	21
Rechten van de patiënt	22
Persoonlijke notities / vragen	23

De informatiefolders van AZ Turnhout worden met de grootste zorg opgemaakt. De inhoud ervan is echter algemeen en indicatief. De folder omvat niet alle medische aspecten. Hij vervangt de raadpleging bij uw zorgverlener niet. Mocht deze folder vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden bevatten dan zijn AZ Turnhout, personeel en artsen hiervoor niet aansprakelijk.

Inleiding

Deze brochure biedt u de nodige informatie over de afdeling radiotherapie van het centrum voor oncologie. U leest hierin meer over radiotherapie in het algemeen en over het verloop van uw behandeling.

Het is niet mogelijk om in deze brochure alle details voor elke individuele situatie te beschrijven. Aarzel daarom niet om zo nodig bijkomende vragen te stellen aan uw arts of aan een verpleegkundige/medisch technoloog op de afdeling radiotherapie.

Omschrijving en doel

Wat is radiotherapie?

Radiotherapie is een behandeling met ioniserende stralen. We gebruiken deze ioniserende stralen om de kankercellen te vernietigen of de groei van kankercellen te vertragen.

De ioniserende stralen worden opgewekt in een lineaire versneller. Vanuit deze lineaire versneller richten we een stralenbundel precies op de plaats van het gezwel of de plaats waar het gezwel zich bevond.

Als de **bestraling vóór een operatie** uitgevoerd wordt, dan heeft dit tot doel de tumor te verkleinen. **Bestraling na een operatie** kan nodig zijn om mogelijk achtergebleven kankercellen te vernietigen. Radiotherapie wordt soms ook gecombineerd met **chemotherapie**, hormonale therapie of met groeifactoren.

Als kanker in een vroegtijdig stadium wordt vastgesteld, dan kan uw arts radiotherapie voorstellen met de bedoeling om de kanker te **genezen** (curatief opzet).

Als de ziekte verder gevorderd is, kunnen we met radiotherapie de tumor verkleinen en/of de **symptomen verlichten** bijvoorbeeld bij pijn of bloedingen (palliatief opzet).

Hoe lang duurt de radiotherapie?

Kankercellen kunnen de schade die werd aangericht door de bestraling minder goed herstellen dan gezonde cellen. Dit kleine verschil wordt vergroot door de totale dosis van de bestralingsbehandeling niet in één keer te geven maar door de dosis te verdelen over een aantal behandelingen. Men noemt dat fractioneren. Op deze manier kunnen we een vernietigende dosis geven aan de kankercellen terwijl de gezonde cellen de kans krijgen om zich te herstellen. Hierdoor kunnen de gezonde cellen de behandeling overleven.

Dit betekent wel dat u gedurende een periode van **enkele dagen tot soms enkele weken** voor een bestralingsbehandeling moet komen. Binnen deze periode dienen we u de totale dosis toe die uw arts voorschreef. De duur van de bestralingsbehandeling verschilt per patiënt en is afhankelijk van de persoonlijke situatie. Ook de intensiteit en het bestralingsschema of het aantal bestralingen kunnen variëren. De radiotherapeut zal dit op voorhand met u bespreken.

Voor elke sessie bent u ongeveer 15 minuten in de bestralingsruimte, de eigenlijke bestraling duurt amper 1 tot 5 minuten. De rest van de tijd hebben we nodig voor positionering en kwaliteitscontrole. Bij enkele bestralingsbehandelingen bent u ongeveer 30 minuten in de bestralingsruimte en kan de bestraling tot 20 minuten duren.

De bestraling doet geen pijn. Het is belangrijk dat u tijdens het toedienen van de bestraling niet beweegt zodat we telkens op de juiste plaats kunnen bestralen. Voor de lichte beweging van uw ademhaling is er een marge voorzien. De verpleegkundigen of medisch technologen bedienen het bestralingsapparaat vanuit een andere ruimte. Daar kunnen onze medewerkers u zien op een televisiescherm en zo nodig instructies geven via de microfoon. Daarnaast wordt u gevolgd door een camerasysteem. Dat systeem onderbreekt de bestraling bij onverwachte beweging: bijvoorbeeld bij hoesten.

U voelt of ziet niets van de straling. De bestraling is volledig pijnloos. De straling houdt na iedere fractie op. U wordt dus niet radioactief en u vormt geen gevaar voor uw omgeving. Ook kinderen en zwangere vrouwen lopen geen enkel gevaar wanneer zij in de buurt zouden komen van een persoon die bestraald werd.

Vorbereiding van de behandeling

De eerste raadpleging

Tijdens de eerste raadpleging maakt u kennis met de radiotherapeut. **De radiotherapeut bespreekt met u de meest geschikte behandeling.** We adviseren u om iemand mee te brengen naar deze afspraak. Zo kunt u na het gesprek met de dokter nog eens alles bespreken met uw vertrouwenspersoon.

Noteer op voorhand de vragen die u heeft en breng deze mee naar de raadpleging. Het is ook handig om een lijst mee te brengen van de medicatie die u neemt.

De dokter zal met u bespreken hoeveel bestralingen u nodig heeft maar meestal staat dit pas vast bij het begin van de behandeling. Het is de dokter die samen met zijn radiotherapeutisch team beslist over de bestralingsmethode en over het aantal uit te voeren bestralingsessies. Het is mogelijk dat de dokter hiervoor extra onderzoeken nodig heeft zoals een PET-scan of een NMR. U krijgt dan de datum en het uur van de afspraak voor deze onderzoeken mee.

Het is belangrijk dat u de instructies van de radiotherapeut en de verpleegkundige/medische technoloog over uw voorbereiding op de bestraling, goed opvolgt. We kunnen u bijvoorbeeld vragen om vooraf veel water te drinken zodat uw blaas gevuld is, of om er net voor te zorgen dat uw blaas leeg is. We kunnen vragen om een darmvoorbereiding te doen, enzovoort.

Nadat de arts met u de behandeling heeft doorgenomen, krijgt u van de raadplegingsverpleegkundige een uitprint mee met daarop uw afspraak. De verpleegkundige zal u indien nodig verder informeren over het bestralingsstoel, de bestralingsduur, de huidverzorging,

U kan in het ziekenhuis hulp vragen aan ondersteunende diensten zoals psychologen, sociale dienst, tolken,... . Zij zijn er om u te begeleiden tijdens uw behandeling als u daar behoefte aan heeft.

De simulatie

De simulatie is de volgende stap in de voorbereiding van uw bestralingsprogramma.

Na de inschrijving aan de loketten in de inkomhal of aan een kiosk (route B27), gaat u verder naar de dienst radiotherapie (route B34). Hier meldt u zich aan bij het secretariaat.

De simulatie duurt ongeveer 30 minuten tot één uur.

De simulatie gebeurt met een CT-simulator (zie foto). **Tijdens de simulatie bepalen we welke houding u best aanneemt tijdens de bestralingen.** Deze houding kiezen we in functie van het gebied dat bestraald moet worden. We proberen hierbij ook rekening te houden met eventuele lichamelijke beperkingen.

Om een optimale houding te kunnen bepalen en om diezelfde houding terug te kunnen herhalen voor de bestraling, zullen we bij de simulatie gebruik maken van **verschillende hulpmiddelen** zoals tattoos, een masker, een armsteun, een benensteun,

Tattoos

Bij de bestraling is het zeer belangrijk dat u telkens terug dezelfde houding aanneemt zoals tijdens de simulatie. Daarom is het bij sommige patiënten nodig om tijdens de simulatie een referentiepunt aan te duiden. Dat punt leggen we vast op de huid door middel van een kleine tattoo.

Deze tattoo is permanent, maar zeer klein. We brengen deze aan in de huid met een zeer fijn naaldje. Enkel op deze manier kunnen we het referentiepunt telkens terugvinden en heeft u steeds voor iedere bestraling dezelfde houding.

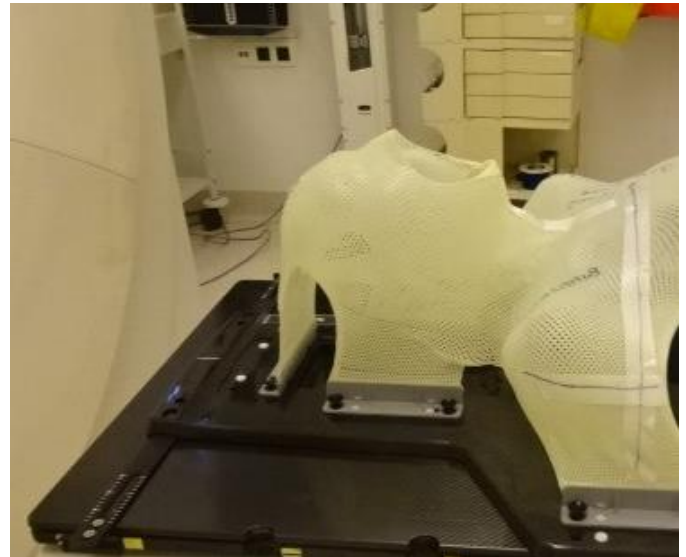
Soms is het nodig om tijdens de simulatie met een fijne stift lijnen op de huid te tekenen. Deze stiftlijnen mag u na de simulatie afwassen **tenzij we u uitdrukkelijk vragen om de lijnen toch te laten staan**. Dat gebeurt bijvoorbeeld bij een éénmalige bestraling die dan kort na de simulatie al kan doorgaan.

Een masker voor de bestraling van het hoofd- en hals gebied

Bij bestralingen van het hoofd of de hals is het belangrijk dat u tijdens de bestraling het hoofd niet kunt bewegen. Daarom gebruiken we hiervoor een masker bij elke sessie. Dit masker maken we bij de simulatie op maat.

Op het masker tekenen we lijnen. Deze zijn nodig om u telkens voor iedere bestraling in de juiste houding te kunnen leggen. Een tattoo-punt is dus niet nodig.

Het masker is gemaakt van een kunststof die verwarmd wordt in een warm waterbad. De kunststof wordt daardoor zacht en elastisch en neemt bij het aanbrengen de vorm aan van uw hoofd en uw hals.

Het materiaal voelt warm aan wanneer we dit de eerste keer over uw gezicht en hals leggen. Het masker dat nu de vorm krijgt van het aangezicht en de hals, moet dan gedurende 10 minuten op kamertemperatuur komen vooraleer we het kunnen wegnemen. Ondertussen kunnen onze medewerkers een scan nemen.

U ligt gedurende deze tijd onder het masker. U kunt rustig via uw neus en uw mond blijven ademhalen. Wanneer het masker is afgekoeld, heeft het blijvend de vorm van uw hoofd, hals en schouders aangenomen. Soms maken we op dezelfde manier ook een gepersonaliseerde neksteun.

Een benensteun voor de bestraling van het bekken

Bij een bestraling ter hoogte van het bekken gebruiken we meestal een benensteun. Het is een hulpmiddel om de benen telkens in dezelfde positie te brengen.

Daarnaast zorgt de benensteun ook voor meer comfort. Het is namelijk belangrijk dat u een ontspannen houding probeert aan te nemen. Zo vermijden we beweging tijdens de bestraling.

De benensteun gebruiken we meestal in combinatie met een voetensteun zodat ook uw voeten min of meer vast kunnen liggen.

Een steun voor hoofd en armen voor long en borstbestraling

We gebruiken deze steun om het te bestralen gebied ter hoogte van de borstkas zo veel mogelijk vrij te maken.

Wanneer uw armen boven uw hoofd liggen is de borstkas vrij en kunnen we bestraling vanuit verschillende hoeken.

Monitoring van de ademhaling

Uw organen bewegen zachtjes door uw ademhaling tijdens de bestraling. Soms is het nodig om tijdens de CT simulatiescan, de bewegingen van de organen op te volgen en te registreren. Tijdens de simulatie geven we dan hierover alle info en instructies.

De verzamelde informatie gebruiken we voor de berekening van het bestralingsplan. Het is mogelijk dat deze techniek niet van toepassing is voor uw bestraling.

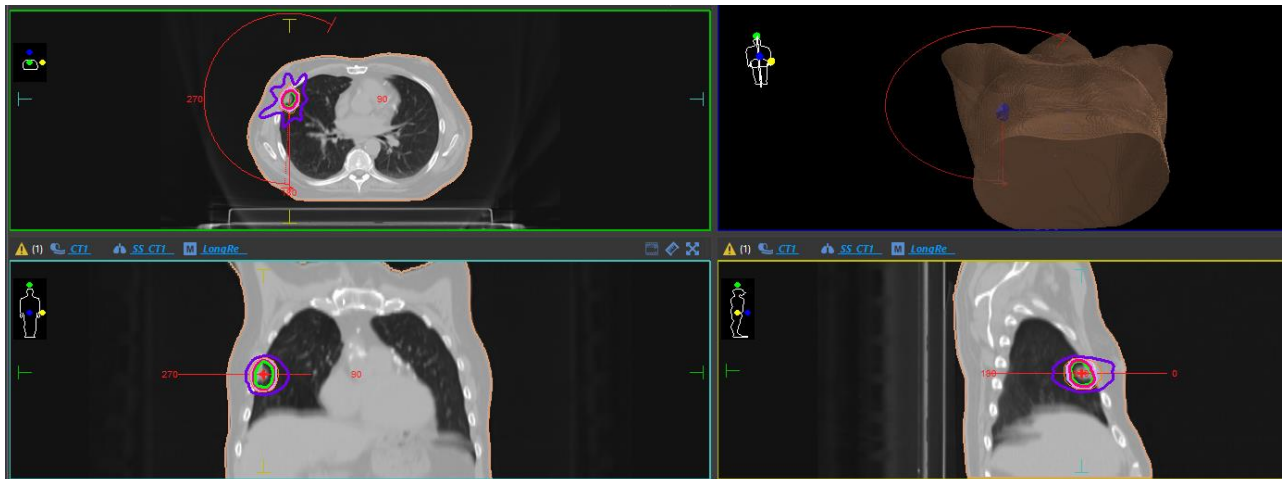
Wat kunt u zelf doen tijdens de simulatie?

- Probeer zoveel mogelijk te ontspannen.
- Blijf vooral stil liggen in de houding die u moet aannemen.
Wanneer dat niet lukt, probeer dan aan te geven waarom het niet gaat. De verpleegkundigen/medisch technologen zullen u helpen. Zij zoeken een houding die comfortabeler is en die mogelijk is om de bestraling toch te kunnen laten doorgaan.

De planning

Om de kankercellen optimaal te bestralen en de gezonde weefsels zo min mogelijk te belasten, maken we een nauwkeurig bestralingsplan op maat. Bij dit gedeelte van de voorbereiding hoeft u als patiënt niet aanwezig te zijn op de afdeling.

We gebruiken hierbij de informatie uit de CT-simulatie. Bij de planning berekenen we de dosis en de bestralingsduur. De radiotherapeut en de stralingsfysicus bepalen welke bestralingsmethode voor uw aandoening best geschikt is. Soms is er bijkomende beeldvorming nodig voor de intekening van het volume dat men wil bestralen.

De afbeelding hierboven is een voorbeeld van een bestralingsplan van de long. Linksboven ziet u een rode boog. Deze toont hoe het toestel zal draaien rond uw lichaam. Deze afbeelding en ook de twee onderste afbeeldingen, geven het verloop van de dosis in de long weer. Dit dosisverloop wordt in verschillende kleuren rondom de tumor ingetekend. De afbeelding rechtsboven is een 3D beeld van de borstkas van de patiënt. De tumor werd met blauwe kleur ingetekend.

De eerste behandeling

Wachtzaal en kleedkamers

Na de CT-simulatie krijgt u informatie over een aantal praktische zaken.

Een inschrijving voor de bestraling is niet nodig. U gaat rechtstreeks naar de dienst radiotherapie en u wacht in de wachtzaal. Een verpleegkundige/medisch technoloog zal u daar ophalen.

In de wachtzaal is er cameratoezicht. Wanneer u de volgende dagen komt voor uw bestraling, mag u zich neerzetten in de wachtzaal. U hoeft zich niet aan te melden. Wanneer we uw naam afroepen via de microfoon, mag u zelf naar de kleedruimte gaan waar u zich, indien nodig, kunt uitkleden.

Het is handig om kleding te dragen die u gemakkelijk aan en uit kunt doen. Om druk en wrijvingen op de bestraalde huid te vermijden, draagt u best zoveel mogelijk losse, katoenen kledij. **Wij raden u aan de deur van kleedcabine op slot te doen en geen waardevolle dingen mee te brengen.**

Bestralingsruimte

De bestraling gebeurt via een lineaire versneller (zie foto). In de bestralingsruimte neemt u plaats op de bestralingstafel.

We gebruiken dezelfde hulpstukken zoals die bij de CT-simulatie. De verpleegkundige/medisch technoloog zal u dezelfde houding geven als bij de simulatie. Hiervoor gebruiken we markering op de huid (als u een tattoo heeft) en laserlijnen die we op de huid projecteren. Een camerasysteem helpt de verpleegkundigen/medisch technologen om u zo correct mogelijk te positioneren.

Wanneer u in de juiste houding ligt, zal de verpleegkundige/medisch technoloog de bestralingsruimte verlaten. We kunnen u steeds zien via een camera.

Voor we met de bestraling starten, doen we telkens eerst een controlescan. Deze controle is nodig om uw houding en de ligging van de inwendige organen te kunnen beoordelen. Er kan zo nodig nog een correctie uitgevoerd worden. Het kan dus zijn dat u voelt dat de behandelingstafel nog een beetje verschuift. Dat is normaal. De bestraling kan nu beginnen.

De omvang, de bewegingen en het geluid van het bestralingsapparaat kunnen in het begin wat bedreigend overkomen. Onterecht, want het toestel is zeer goed beveiligd. Indien nodig kan de behandeling op elk ogenblik worden onderbroken.

Zodra het apparaat uitgeschakeld is, is de straling weg. De verpleegkundigen/medisch technologen komen direct weer de bestralingsruimte binnen voor het instellen van het volgende veld of om u te helpen bij het afstappen wanneer de bestraling gedaan is.

Het is belangrijk dat u zo stil mogelijk blijft liggen tot de verpleegkundigen/medisch technologen aangeven dat de behandeling afgelopen is.

Afspraken voor uw volgende behandelingen

U krijgt een weekoverzicht met de afspraken voor uw bestraling. De uren die u meekreeg zijn steeds onder voorbehoud! Wij werken nauw samen met het oncologisch dagziekenhuis en proberen zo veel mogelijk rekening te houden met andere afspraken die u heeft, bijvoorbeeld voor chemotherapie.

Mocht u om een belangrijke reden een ander tijdstip wensen, geef dat dan tijdig aan bij de secretaresse van de dienst radiotherapie. Bij afwezigheid van een secretaresse geeft u dit door aan een verpleegkundige/medisch technoloog van het toestel.

Om flexibel te kunnen inspelen op uw wensen en op de wensen van de andere patiënten, is het voor ons moeilijk om de afspraken voor de volledige behandeling al op voorhand mee te geven. Ook de dagen waarop de toestellen onderhoud krijgen of bij technische problemen, wordt de planning van de afspraken moeilijker.

Uw behandeling plannen we in de mate van het mogelijke, op een vast toestel. Maar bij onderhoud van een toestel of bij een technische panne bestaat de mogelijkheid om de behandeling van die dag op het andere toestel te laten doorgaan. De bestraling zal op dezelfde manier toegediend worden. Het is de arts die zal beslissen of een bestraling al dan niet kan uitgesteld worden.

De secretaresse/verpleegkundige/medisch technoloog informeert u over eventuele organisatorische wijzigingen. Als de bestraling door van technische redenen niet kan doorgaan, contacteren wij u zo snel mogelijk. Geef daarom zeker een telefoonnummer door waarop wij u of iemand van uw naasten kunnen bereiken.

De bestralingen vinden plaats van maandag tot en met vrijdag. In het weekend en op feestdagen zijn er geen bestralingen. Als u omwille van ziekte of vervoersproblemen niet kunt komen, vragen wij u zo snel mogelijk de dienst radiotherapie te verwittigen.

- Secretariaat radiotherapie 014 40 69 40
- Toestel Perla 014 40 69 13
- Toestel Onyx 014 40 69 43

Parking en toegang radiotherapie

Tijdens uw behandeling kunt u gebruik maken van de parking in het parkeergebouw op campus Sint-Elisabeth of van de parkeerplaatsen voor de patiënten van radiotherapie. Wanneer u komt voor de simulatie zal de secretaresse u hierover informeren.

De afdeling radiotherapie is bereikbaar via de hoofdingang van het ziekenhuis en via een aparte toegang aan de parking van radiotherapie. Deze ingangen zijn allebei toegankelijk voor rolstoelen.

Enkele veel gestelde vragen

Wat is het verschil tussen inwendige en uitwendige bestraling? Moet ik opgenomen worden voor de bestraling?

De meeste patiënten krijgen uitwendige radiotherapie. Hiervoor is geen opname in het ziekenhuis nodig, de behandeling is pijnloos.

Sommige patiënten komen in aanmerking voor inwendige radiotherapie, of een combinatie van beiden. Inwendige radiotherapie noemen we brachytherapie. Bij inwendige bestraling brengen we een radioactieve bron aan dicht bij het tumorgebied of in het tumorgebied. Hierbij geven we een hoge dosis straling aan het tumorweefsel. Het gezonde omliggende weefsel wordt zoveel mogelijk gespaard.

Bij patiënten die in aanmerking komen voor inwendige bestraling van de prostaat, plaatsen we radioactieve zaadjes (Jodium-125) in de prostaat. Voor deze behandeling is een korte opname in het ziekenhuis nodig.

Mag ik mijn behandeling onderbreken voor ziekte of vakantie?

Een behandeling onderbreken is niet wenselijk en dient steeds in overleg met de radiotherapeut te gebeuren. Niet alleen het aantal bestralingen, maar ook de totale duur van de behandeling zijn hierbij bepalend. De bestralingssessies kunnen daarom niet zomaar onderbroken worden. Bij onderbrekingen, bijvoorbeeld door technische problemen of ziekte, volgt

uw arts de geplande duur van uw behandeling op. Hij/zij zorgt ervoor dat de maximale tijd waarbinnen de behandeling dient te gebeuren, gerespecteerd blijft.

Indien nodig wordt een bestraling 'ingehaald' door bijvoorbeeld meer dan 1x/dag te bestralen. Het kan voorkomen dat we een uitgestelde fractie niet op die manier kunnen inhalen maar dat we deze fractie nog moeten bijgeven. De behandeling zal dan één of twee dagen langer duren dan verwacht, maar valt toch nog binnen de berekende maximale termijn. We vragen hier rekening mee te houden als u na de periode van de bestraling een reis zou plannen.

Bent u te ziek om naar de bestraling te komen? Contacteer dan de dienst radiotherapie zo snel mogelijk.

- Secretariaat radiotherapie 014 40 69 40
- Toestel Perla 014 40 69 13
- Toestel Onyx 014 40 69 43

Als de radiotherapie beëindigd is, mag u gerust op vakantie vertrekken. De behandelende arts of de radiotherapeut zullen aangeven welke voorzorgsmaatregelen u moet nemen. Als u naar het buitenland vertrekt, raden we aan om inlichtingen aan te vragen over sociale zekerheid, verzekeringen, enzovoort.

Is radiotherapie veilig?

De mensen die uw behandeling plannen en uitvoeren doen heel wat inspanningen om dit op een veilige en kwaliteitsvolle manier te volbrengen. De radiotherapeut ziet erop toe dat het behandelingsplan correct verloopt. Uw arts kan hiervoor onder meer een verificatiesysteem gebruiken dat alle details over uw behandeling controleert en registreert.

Het is ons doel om zorg op maat te bieden aan patiënten die op voorhand goed geïnformeerd zijn over de geplande behandeling.

De arts zal uw mondelinge toestemming vragen voor deze behandeling.

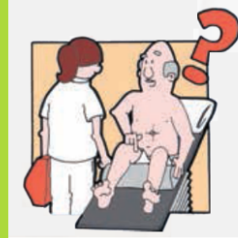
Uw bijdrage

Ook als patiënt kunt u een belangrijke bijdrage leveren aan uw eigen veiligheid. We geven in de 'Patiëntveiligheidskaart radiotherapie' enkele tips en suggesties die u kunt gebruiken in de communicatie met uw arts en zorgverlener.

Heeft u voldoende mondelinge info gekregen en uw consent gegeven. Heeft u alle documenten gelezen?

Alvorens we de behandeling kunnen starten, is het belangrijk dat u op de hoogte bent van alle noodzakelijke info en dat u uw mondelinge toestemming geeft voor de behandeling. U kunt u onder meer voorbereiden op de behandeling door alle patiënteninformatie en documenten die u heeft gekregen te lezen.

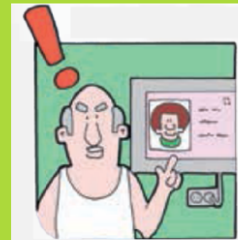
Stel vragen wanneer de behandeling anders loopt dan verwacht

Stel vragen als de behandelingswijze anders is dan u had verwacht, bijvoorbeeld als het bestralingsgebied anders is dan u verwacht.

Geef alle informatie over uw gezondheidstoestand

Bereid u goed voor op het gesprek met de radiotherapeut. Zet uw vragen op papier en maak een lijst van de medicatie die u neemt. Vertel de radiotherapeut en de verpleegkundige hoe u zich voelt. Maak duidelijk wat u van de radiotherapeut en de verpleegkundige verwacht.

Help mee aan onze identiteitscontrole

Voor u de bestralingsruimte betreedt zal een identificatiecontrole gebeuren aan de hand van gelaatsherkenning. U kan actief deel nemen aan uw identiteitscontrole door uw naam, geboortedatum en de foto die werd genomen op de dag van simulatie mee te controleren.

Voor iedere bestraling doen we een identiteitscontrole. U krijgt pas toegang tot de bestralingsruimte nadat u samen met de verpleegkundige/medisch technoloog uw gegevens en uw foto op een scherm heeft gecontroleerd. Zo zijn we er zeker van dat u de bestraling krijgt die voor u gepland is. Vóór iedere bestraling gebeurt er een controle door middel van beeldvorming.

Beweeg niet tijdens de behandeling en luister goed naar de instructies

Het is zeer belangrijk voor de behandeling dat u niet beweegt tijdens de behandeling. Houd u aan de afspraken die u met de radiotherapeut en verpleegkundige maakt over uw behandeling. Vraag gerust wat u wel of niet mag doen.

Vraag gerust advies of uitleg als u iets opvalt of als u een andere vraag heeft

Laat het ons weten als u naar uw gevoel tegenstrijdige adviezen of informatie krijgt of wanneer iets niet duidelijk is of als u ergens over twijfelt. U kan hiervoor terecht bij arts en toestelverpleegkundige.

Wat gebeurt er achter het scherm om uw veiligheid te waarborgen?

- **Wettelijke bepalingen en kwaliteitscontroles**
Een dienst radiotherapie moet aan heel wat wettelijke bepalingen voldoen. We krijgen regelmatig controles van interne en externe diensten. De kwaliteitscontrole van de apparatuur gebeurt door 'erkende deskundigen in de stralingsfysica', die hierover rapporteren aan het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC).
- **Nauwkeurig geplande bestraling en controle van het behandelplan**
Verschillende specialisten bespraken en controleerden uw behandelplan vóór de eerste bestraling plaatsvindt. Er gebeurt steeds vooraf een volledige meting en kwaliteitscontrole van de behandeling die u gaat krijgen. Tijdens de behandeling waarborgen we de goede werking van de apparatuur door een meettoestel aan het bestralingstoestel. We doen ook dagelijkse, tussentijdse controles.
- **Komt de toegediende dosis overeen met de geplande dosis?**
Het verificatiesysteem registreert elk detail van uw behandeling, zoals de toegediende dosis, het aantal bestralingen en de instellingen van het bestralingstoestel. De toestelverpleegkundige/medisch

technoloog en de radiotherapeut volgen dit op tijdens de volledige behandeling en controleren op het einde van de bestraling de totale dosis. Daarnaast wordt uw houding bij iedere fractie opgevolgd aan de hand van bepaalde protocollen.

- **Waarom is uw positie op de tafel zo belangrijk?**

Om gezond weefsel rondom de tumor optimaal te beschermen is het belangrijk dat u tijdens iedere bestraling in exact dezelfde houding ligt. De planning van uw bestraling is gebaseerd op de beelden die we namen tijdens de CT-simulatie. Het is daarom belangrijk dat u dezelfde houding aanneemt zoals tijdens de simulatie. We gebruiken laserlijnen, tattoo-puntjes op de huid en andere hulpmiddelen om deze houding bij elke bestraling te herhalen. Iedere keer controleren we uw houding vóór de bestraling begint. Dat doen we aan de hand van CT-beelden die we op dat moment maken. We kunnen uw houding indien nodig onmiddellijk corrigeren. U voelt dat de tafel een beetje verschuift of eventueel kantelt.

- **Toezicht tijdens de bestraling**

Eens dat de deur van de bestralingsruimte dicht is, bent u alleen in deze ruimte. Maar wij kunnen u altijd zien en zo nodig via de intercom met u communiceren. U mag tijdens de bestraling uw hand opsteken als er problemen zijn. Een camerasysteem onderbreekt de bestraling meteen wanneer uw positie niet meer overeenkomt met de verwachte positie.

Op de website www.azturnhout.be/centrumvooroncologie vindt u nog meer informatie over kwaliteitsverzekering en planning.

Welke bijwerkingen kan ik verwachten en bij wie kan ik terecht?

De effecten van radiotherapie voelt u meestal niet direct. Veel effecten treden pas op na 2 tot 3 weken. Uw arts bespreekt op voorhand de mogelijke bijwerkingen met u.

De intensiteit van een bijwerking zegt niets over het feit of de behandeling al dan niet werkt. In de loop van de behandeling is het steeds mogelijk om de radiotherapeut te spreken als u vragen of klachten zou hebben. Tijdens deze consultatie kan de arts bijwerkingen van de bestraling en uw algemene conditie tijdens de bestraling

opvolgen. Indien nodig doet de arts een aanvraag voor een tussentijdse bloedcontrole of een ander technisch onderzoek.

De radiotherapeuten kunnen indien nodig de hulp inschakelen van andere medewerkers van ons ziekenhuis: een gespecialiseerde verpleegkundige, diëtisten, psychologen en de sociale dienst.

Wanneer u vragen heeft over uw behandeling kunt u ook steeds terecht bij de verpleegkundigen die u helpen bij de bestraling. U kunt ook informatie vinden in de verschillende brochures die we aanbieden op onze afdeling.

Wanneer u tijdens het weekend problemen heeft, kunt u contact opnemen met uw huisarts of de huisarts van wacht in uw regio. In dringende gevallen kunt u in het ziekenhuis terecht op de dienst spoedgevallen (014 40 60 52).

De laatste dag van de behandeling komt u na de bestraling bij de radiotherapeut. De arts zal dan nakijken welke afspraken nodig zijn om de opvolging te starten. De radiotherapeut wil het effect van de bestraling op het ziekteproces en op uw algemene conditie op langere termijn opvolgen en evalueren. Deze controles gebeuren afwisselend door de radiotherapeut en door uw verwijzende arts.

Moet ik mijn andere geneesmiddelen verder innemen?

Bij de eerste consultatie vragen we welke medicatie u neemt. Het is handig om op voorhand een lijst te maken die u meebrengt naar deze afspraak.

De radiotherapeut zal beslissen of uw medicatie gewijzigd moet worden. In de meeste gevallen wordt het innemen van geneesmiddelen die voorgeschreven zijn door uw behandelende arts of specialist, niet onderbroken.

Moet ik stoppen met werken?

U heeft recht op een volledige werkonbekwaamheid. De effecten van radiotherapie kunnen echter van persoon tot persoon heel sterk verschillen. Sommige mensen voelen zich zelfs beter wanneer ze (deeltijds) blijven werken.

Wilt u blijven werken tijdens uw behandeling? Dan bespreekt u dat best vóór de start van de behandeling met uw radiotherapeut en met uw werkgever. U kunt hierover dan afspraken maken.

Heeft radiotherapie invloed op mijn seksualiteit? Word ik van radiotherapie onvruchtbaar?

Kanker en seksualiteit is op het eerste zicht misschien een vreemde combinatie. Praten over kanker is vaak al moeilijk genoeg, laat staan over seksuele veranderingen die daaruit voortvloeien. Toch is het erg belangrijk dat u met uw partner probeert te praten over seksualiteit. Zo kunt u misverstanden vermijden.

Als u vragen heeft of problemen ervaart op seksueel gebied, aarzel dan niet om hierover te praten met een hulpverlener. Deze kan samen met u op zoek gaan naar een gepaste oplossing of kan u doorverwijzen naar iemand met meer expertise binnen dit gebied.

Door de radiotherapie en andere behandelingen kunt u bijwerkingen krijgen die uw seksleven negatief kunnen beïnvloeden. De invloed op uw seksualiteit gaat erg afhankelijk zijn van uw ziekte en van de behandeling. Wanneer u in de vruchtbare periode van uw leven bestraling krijgt op de buik, kan de straling de hormoon- en/of zaadproductie negatief beïnvloeden.

Vrouwen komen plots in de overgang met mogelijke klachten (opvliegers, nachtelijk zweten, onregelmatige menstruatie,...) die ervoor kunnen zorgen dat zin in seks vermindert.

Bij bestraling op de geslachtsorganen bij mannen, zal het aantal spermatozoiden en dus ook de vruchtbaarheid verminderen. Als u nog kinderen wenst en vreest dat de behandeling u steriel zal maken, is het mogelijk om sperma te laten invriezen voor u met de behandeling start. Voor vrouwen bestaat de mogelijkheid eicellen te laten invriezen.

Door een operatie kan uw lichaam er anders uit gaan zien. Dat kan leiden tot schrik om afgewezen te worden omdat u zich niet meer aantrekkelijk voelt. Het is dan ook begrijpelijk dat veranderingen in het zelfbeeld een invloed hebben op de seksualiteit.

Wij kunnen er samen over praten.

Tot slot

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen of opmerkingen, dan kunt u terecht bij uw behandelende arts of bij de verpleegkundigen. Wij hopen dat deze brochure u wegwijs heeft gemaakt.

Wie contacteren bij vragen of problemen?

In de folder 'Sociale voorzieningen' vindt u nuttige informatie over financiële tegemoetkomingen bij uw ziekte, over gespreksgroepen en over andere vormen van psychosociale zorg. Onze sociaal verpleegkundigen staan steeds voor u klaar om te luisteren. U kunt hen bereiken via de dienst patiënten begeleiding (014 40 68 35).

	Secretariaat Radiotherapie	014 40 69 40
	Simulatie	014 40 69 10
	Toestel Onyx	014 40 69 43
	Toestel Perla	014 40 69 13
	Polikliniek Oncologie	014 40 69 02

Rechten van de patiënt

De wet betreffende de rechten van de patiënt somt de basisrechten van de patiënten op en verduidelijkt de modaliteiten voor het bijhouden van het patiëntendossier en de toegang ertoe. De wet bepaalt ook de mogelijke persoon die de patiënt kan vertegenwoordigen wanneer een patiënt niet in staat is om zelf zijn rechten uit te oefenen.

Welke rechten heeft u als patiënt ?

- Recht op kwaliteitsvolle dienstverlening
- Recht op vrije keuze van de beroepsbeoefenaar
- Recht op informatie over de persoonlijke gezondheidstoestand
- Recht op toestemming in iedere tussenkomst van de beroepsbeoefenaar
- Recht op een zorgvuldig bijgehouden patiëntendossier met mogelijkheid tot inzage en afschrift
- Recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- Recht op pijnbestrijding
- Recht op klachtenbemiddeling door de bevoegde ombudsfunctie

Hoe neemt u contact op met de ombudsdienst van AZ Turnhout?

Op verschillende manieren:

- Mail naar ombudsdienst@azturnhout.be
- Vul het klachtenformulier in dat u kunt verkrijgen aan het onthaal en stuur dit naar onderstaand adres.
- Schrijf een brief naar: AZ Turnhout, t.a.v. ombudsdienst, Steenweg op Merksplas 44, 2300 Turnhout
- Maak een afspraak voor een persoonlijk gesprek op het nummer: 014 44 41 25. Als er niemand aanwezig is dan kunt u een boodschap inspreken.

Heeft u ook plichten ?

Volgens de wet heeft de patiënt niet alleen rechten, maar draagt hij ook een verantwoordelijkheid om zo goed mogelijk samen te werken met de zorgverstrekker. Voor het stellen van een juiste diagnose en voor het uitwerken van een behandeling, is het in uw belang dat u alle noodzakelijke informatie over uzelf doorgeeft aan de arts en aan eventueel andere zorgverleners. Het is belangrijk dat de patiënt de raadgevingen van de zorgverstrekker nauwkeurig opvolgt.

Wenst u meer info over de rechten van de patiënt? Vraag aan het onthaal de brochure 'Een uitnodiging tot dialoog' of neem een kijkje op www.azturnhout.be.

Persoonlijke notities / vragen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be
info@azturnhout.be
014 40 60 11

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166
2300 Turnhout